

ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ТА СОМАТИЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ СЛУХОМ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Л.С. Гацюсва

Херсонський державний університет, Херсон, Україна

Вступ. Останнім часом у наукових дослідженнях спостерігається тенденція до розширення поняття здоров'я дітей зі зниженим слухом, показується необхідність при визначенні стану здоров'я враховувати резистентність та адаптаційні можливості організму (Апанасенко Г.Л., 2000). Експериментальними дослідженнями [3, 4] доведено, що порушення слуху призводить не тільки до мовного недорозвинення, а і до відхилень у руховій сфері. Молодший шкільний вік є сенситивним для розвитку рухових здібностей. Розробка методик фізичного виховання, які спрямовані на розвиток та корекцію, найбільш відстаючі здібності дітей з даною нозологій дуже важлива, тому, що сучасному рівні розвитку системи фізичного виховання необхідно не тільки комплексно корегувати фізичні якості і властивості, але й впливати на них вибірково.

У роботі, з метою оцінки рівня соматичного здоров'я дітей молодшого шкільного віку ми застосовували **методику** Г. Л. Апанасенко [1, 2]. В основі її лежить біологічна закономірність порогу енерго-потенціалу, більше якого майже не реєструються ні зовнішні фактори ризику, ні хронічні захворювання. Ця методика, на думку автора, дозволяє виділити групу ризику дітей та проводити з ними спрямовані профілактично-оздоровчі та корекційні заходи. Вона включає в себе реєстрацію показників антропометрії та аналіз роботи серцево-судинної та дихальної системи.

Усі показники мають свою оцінку у балах. Відповідність маси тіла росту оцінювалась за таблицею.

Результати дослідження та їх обговорення. У дослідженні взяли участь 119 дітей 8-10-ти років спеціальних шкіл-інтернатів для дітей зі зниженим слухом м. Херсону та Миколаєва.

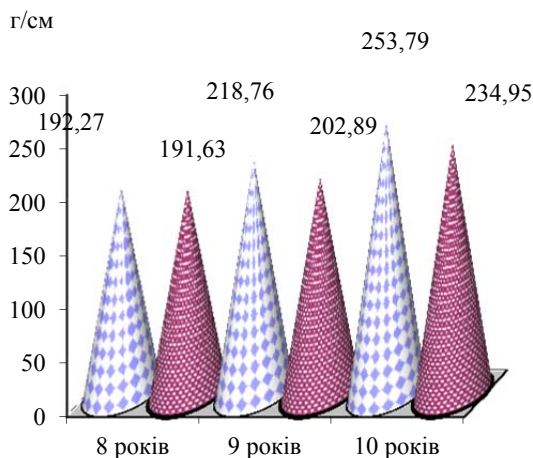
У зв'язку з тим, що фізичний розвиток дітей 8-10 років зі зниженим слухом за літературними даними [3, 4, 5] є мало дослідженою проблемою, це спонукало нас вивчити і проаналізувати вікову динаміку фізичного розвитку дітей 8-10 років зі зниженим слухом.

За результатами наших досліджень можна констатувати, що у дівчаток і хлопчиків зі зниженим слухом від 9 до 10 років спостерігається найбільші темпи приросту довжини тіла, маси тіла та об'єму грудної клітки.

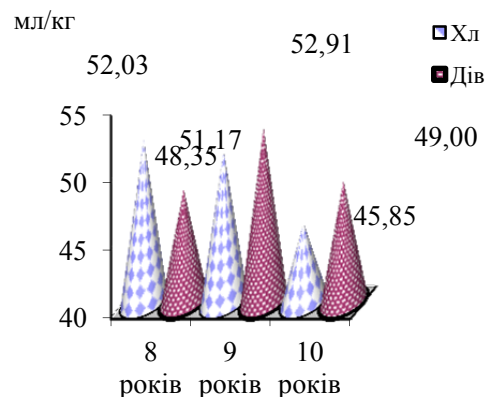
Найбільше відносне зростання у дітей зі зниженим слухом від 8 до 9 років виявлено у дівчаток у показнику ЖЕЛ, кистьової динамометрії ЧСС, АТ сист, АТ діаст. , у хлопчиків – у показнику ЧСС та АТ сист.

Як свідчать дані, різниця у показнику масо-ростового індексу між дівчатками 8 та 9 років складає 11,26 г/см (рис. 1), між 9- та 10-річними дівчатками - 32,06 г/см ($P < 0,001$).

У хлопчиків відсутня достовірна різниця у цьому показнику між 8- та 9-річними і між 9-ти та 10-річними, які дорівнюють 26,49 ум.од. та 35,03 ум.од. відповідно ($P > 0,05$).

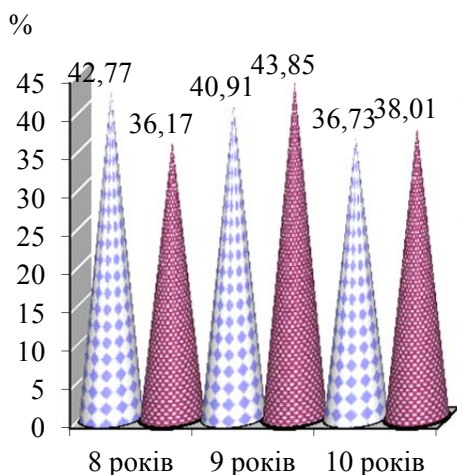
Рис. 1 Вікова динаміка показників масо-ростового індексу дітей 8-10 років зі зниженим слухом.

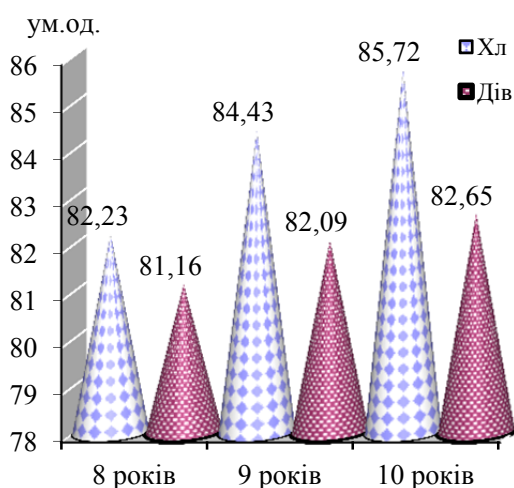
Рис. 2 Вікова динаміка показників життєвого індексу дітей 8-10 років зі зниженим слухом.

Аналіз отриманих даних (рис.2) у показнику життєвого індексу у віковому аспекті показав достовірне збільшення абсолютних величин лише між хлопчиками від 8 до 10 років ($P < 0,001$). Загальний приріст становить 6,79 г/см. В інших випадках достовірної різниці як у дівчаток так і у хлопчиків не виявлено ($P > 0,05$).

Спираючись на отримані статистичні дані, можна стверджувати про незначні зміни у показниках силового індексу дітей 8-10 років зі зниженим слухом (рис. 3). Достовірний абсолютний приріст даного показника встановлений лише у дівчаток від 8 до 9 років та дорівнює 7,68% ($P < 0,05$).

Рис. 3 Порівняльна характеристика вікової динаміки показників силового індексу дітей 8-10 років зі зниженим слухом

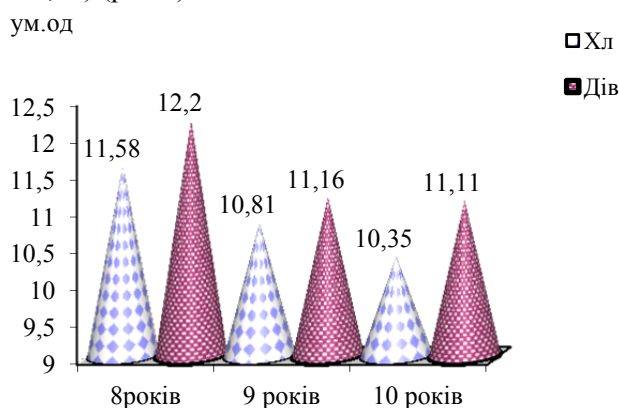

Рис. 4 Порівняльна характеристика вікової динаміки показників індексу Робінсона дітей 8-10 років зі зниженим слухом

У інших випадках достовірної різниці не виявлено як у дівчаток, так і у хлопчиків ($P > 0,05$).

Аналізуючи отримані дані показників індексу Робінсона (рис. 4), встановлено, що у дітей зі зниженим слухом, як у дівчаток так і у хлопчиків, цей показник, у віковому діапазоні, не зазнає суттєвих змін ($P > 0,05$), та відповідає середньому рівню функціонального стану за методикою Г.Л. Апанасенка [1, 2].

Також встановлено відсутність вірогідних розбіжностей в індексу Руф'є у дітей зі зниженим слухом у всіх вікових групах ($P > 0,05$) (рис.5).

Рис. 5 Вікова динаміка показників індексу Руф'є дітей 8-10 років зі зниженим слухом

Абсолютні показники індексу Руф'є коливаються у хлопчиків від 10,35 ум.од. до 11,58 ум. од., у дівчаток від 11,11 ум.од. до 12,21 ум.од., що відповідає рівню нижче середнього, за методикою Г.Л. Апанасенка.

Таблиця 1

Кількісна оцінка рівня соматичного здоров'я дітей 8-10 років зі зниженим слухом (за
Г.Л.Апанасенко, 1992)

Група	Вік	Масо- ростовий індекс (бали)	Життє- вий індекс (бали)	Силові й індекс (бали)	Індекс Робінсона (бали)	Індекс Ру'фє (бали)	Сума балів	Рівень здоров'я
Д	8		48,35	36,17	81,16	12,2		низький
	бали	0	1	0	2	-1	2	
	9		52,91	43,85	82,09	11,16		н.середнього
	бали	0	2	1	2	-1	4	
	10		49,00	38,01	82,65	11,11		низький
	бали	0	1	0	2	-1	2	
Х	8		52,03	42,77	82,23	11,58		низький
	бали	0	1	0	2	-1	2	
	9		51,17	40,91	84,43	10,81		низький
	бали	0	1	0	2	-1	2	
	10		45,85	36,73	85,72	10,35		низький
	ба ли	0	0	0	1	-1	0	

Аналіз результатів визначення рівня соматичного здоров'я показав, що сума балів, за якими проводиться оцінка рівня здоров'я у дітей зі зниженим слухом коливається від 0 до 4, що відповідає низькому та нижче середнього рівням соматичного здоров'я.

Висновки:

1. Діти молодшого шкільного віку зі зниженим слухом мають свої відмітні особливості фізичного і функціонального розвитку. Ці особливості необхідно враховувати при організації роботи з фізичного виховання.

2. Рівень здоров'я дітей молодшого шкільного віку зі зниженим слухом нижче норми, що вказує на необхідність пошуку ефективних форм, засобів і методів оптимізації фізичного виховання.

Література:

1. Апанасенко Г. Л. Эволюция биоэнергетики и здоровье человека. / Геннадий Апанасенко. – СПб. : Петрополис, 1992. – 120 с.
2. Апанасенко Г. Л. О возможности количественной оценки здоровья человека / Г. Л. Апанасенко // Гигиена и санитария. – 1985. – № 6. – С. 55-58.
3. Байкина Н.Г. Диагностика и коррекция двигательной сферы у лиц с нарушением слуха: Учебное пособие. - Запорожье: ЗГУ, 2003. - 232 с.
4. Карабанов А.Г. Корекція фізичних недоліків глухих школярів у процесі фізичного виховання: Автореф. дис. ... канд. наук з фіз.вих. і спорту. -Луцьк, 1999.-18 с.
5. Крет Я.В. Критерії діагностики психофізичного розвитку дітей і підлітків у системі корекційної роботи: Навчальний посібник. - Запоріжжя: ЗДУ, 2003. - 92 с.